

CUPRINS

PARTEA I INTRODUCERE ÎN DREPTUL MUNCII

CAPITOLUL I. DREPTUL MUNCII – RAMURĂ ȘI ȘTIINȚĂ A DREPTULUI	7
§1. Munca și formele sale	7
1. Semnificația termenului „muncă”	7
2. Munca pentru sine și munca independentă	7
3. Munca subordonată	10
§2. Noțiunea, obiectul și misiunea dreptului muncii	11
4. Definiția dreptului muncii	11
5. Dreptul individual și dreptul colectiv al muncii	13
6. Obiectul dreptului muncii	13
7. Misiunea dreptului muncii	15
§3. Raporturile juridice individuale de muncă	17
8. Noțiunea raporturilor juridice de muncă	17
9. Trăsăturile raporturilor juridice de muncă	18
10. Formele raporturilor juridice de muncă	20
11. Raporturile juridice de muncă (de serviciu) ale funcționarilor publici	21
12. Raporturile juridice de muncă ale militarilor	24
13. Raporturile juridice de muncă ale judecătorilor și procurorilor	26
14. Raporturile juridice de muncă (de serviciu) ale consilierilor juridici	28
15. Situația membrilor Corpului diplomatic și consular	32
16. Raporturile juridice de muncă ale membrilor cooperatori	33
17. Raporturile juridice de muncă ale ucenicilor	34
18. Situația avocaților salariați în interiorul profesiei	34
19. Situația notarilor stagieri	35
20. Situația executorilor judecătorești stagieri	36
§4. Izvoarele dreptului muncii	37
21. Noțiune. Categoriile de izvoare	37
22. Constituția	38
23. Codul muncii	38
24. Legile speciale	39
25. Ordonanțele și hotărârile Guvernului	40
26. Ordinele, instrucțiunile și alte acte normative emise de miniștri și conducătorii altor organe centrale	42
27. Izvoarele internaționale	43
28. Problema practicii judiciare și a doctrinei	44
29. Problema cutumei	49
30. Contractele colective de muncă	50
31. Regulamentele interne	50
32. Regulamentele de organizare și funcționare	50
§5. Principiile dreptului muncii	51
33. Noțiune. Categoriile de principii	51
34. Neîngrădirea dreptului la muncă și libertatea muncii	52
35. Egalitatea de tratament și interzicerea discriminării	54
36. Negocierea condițiilor de muncă	56
37. Protecția salariaților	56
38. Consensualitatea și buna-credință	57
39. Asocierea liberă a salariaților, precum și angajatorilor	58
40. Dreptul la grevă	58

§6. Dreptul muncii și alte ramuri de drept	59
41. Sistemul dreptului și componentele sale	59
42. Dreptul muncii și dreptul constituțional	60
43. Dreptul muncii, dreptul civil și dreptul procesual civil	60
44. Dreptul muncii și dreptul administrativ	62
45. Dreptul muncii și dreptul comercial	63
46. Dreptul muncii, dreptul penal și dreptul procesual penal	64
47. Dreptul muncii și dreptul securității sociale	65
§7. Scurt istoric privind formarea și dezvoltarea dreptului muncii	66
48. Preliminarii	66
49. Prima etapă, anterioară datei de 23 august 1944	66
50. A doua etapă: între 23 august 1944 și 22 decembrie 1989	68
CAPITOLUL II. DREPTUL INTERNAȚIONAL ȘI EUROPEAN AL MUNCII	72
§1. Noțiunea, obiectul și subiectele dreptului internațional al muncii	72
1. Noțiunea dreptului internațional al muncii	72
2. Obiectul dreptului internațional al muncii	73
3. Subiectele dreptului internațional al muncii	73
§2. Principiile și izvoarele dreptului internațional al muncii	74
4. Principiile dreptului internațional al muncii	74
5. Izvoarele dreptului internațional al muncii	74
§3. Normele Organizației Internaționale a Muncii	75
6. Scurt istoric. Domenii de activitate	75
7. Componenta Organizației Internaționale a Muncii. Principiul tripartismului	76
8. Structura Organizației Internaționale a Muncii	77
9. Competența Organizației Internaționale a Muncii	79
10. Normele Organizației Internaționale a Muncii	80
11. Adoptarea convențiilor și recomandărilor	81
12. Punerea în aplicare a normelor	82
13. Conținutul normelor	82
14. România și Organizația Internațională a Muncii	93
§4. Normele Consiliului Europei	98
15. Istoric. Obiectivele Consiliului Europei	98
16. Structura Consiliului Europei	98
17. Activitatea normativă a Consiliului Europei	99
18. Enumerarea actelor normative elaborate de Consiliul Europei	99
19. Convenția pentru protecția drepturilor omului și libertăților fundamentale	100
20. Carta socială europeană	101
21. Codul european de securitate socială	103
22. Convenția europeană de securitate socială	103
23. Convenția europeană privind statutul juridic al muncitorului migrant	103
24. România și Consiliul Europei	104
§5. Normele Uniunii Europene	105
25. Dreptul social european și dreptul comunitar al muncii	105
26. Izvoarele dreptului Uniunii Europene	105
27. Superioritatea dreptului Uniunii Europene asupra dreptului statelor membre	107
28. Instituțiile Uniunii Europene	107
29. Circulația lucrătorilor	108
30. Egalitatea de tratament între bărbați și femei în domeniul muncii	110
31. Timpul de lucru	111
32. Munca cu timp parțial și cea pe durată determinată	112
33. Munca prin agent de muncă temporară	112

34. Protecția tinerilor în procesul muncii.....	113
35. Formarea profesională.....	113
36. Obligația de informare	115
37. Diminuarea șomajului și ocuparea forței de muncă.....	116
38. Combaterea muncii nedeclarate.....	116
39. Combaterea hărțuirii și a violenței la locul de muncă	117
40. Concedierile colective.....	118
41. Securitatea socială	119
42. Demersuri privind flexsecuritatea în relațiile de muncă.....	119
43. Legea aplicabilă raporturilor de muncă	121
44. România și Uniunea Europeană.....	122

PARTEA A II-A DREPTUL COLECTIV AL MUNCII

CAPITOLUL III. DIALOGUL SOCIAL ȘI COOPERAREA TRIPARTITĂ.....	127
§1. Considerații introductive	127
1. Reglementarea dialogului social.....	127
2. Semnificația legală a unor termeni și expresii specifici dialogului social.....	128
3. Noțiunea și necesitatea dialogului social și a cooperării tripartite	128
4. Tripartismul	130
§2. Domeniile de acțiune ale partenerilor sociali și organismele tripartite (enumerare).....	132
5. Domeniile de acțiune	132
6. Informarea și consultarea	132
7. Organisme tripartite (enumerare)	134
§3. Consiliul Național Tripartit pentru Dialog Social.....	134
8. Scop.....	134
9. Componentă	134
10. Principalele atribuții ale Consiliului Național Tripartit.....	134
§4. Consiliul Economic și Social.....	135
11. Definiție. Scop.....	135
12. Domeniile de competență și atribuțiile Consiliului Economic și Social.....	135
13. Structura Consiliului Economic și Social	136
14. Comisiile de specialitate	136
§5. Comisiile de dialog social la nivelul administrației publice centrale și la nivelul teritorial.....	137
15. Ministerele și celelalte instituții publice în care sunt organizate comisii de dialog social.....	137
16. Atribuții	137
17. Componenta Comisilor de dialog social	137
§6. Comisia Tripartită Guvern – Sindicate – Patronate din ramura Mine – Geologie	138
18. Componenta Comisiei	138
19. Scopul și activitatea comisiei	138
§7. Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă.....	138
20. Natura juridică și organizarea Agenției Naționale pentru Ocuparea Forței de Muncă.....	138
21. Obiectivele și atribuțiile Agenției Naționale pentru Ocuparea Forței de Muncă	139
22. Conducerea Agenției Naționale pentru Ocuparea Forței de Muncă.....	140
§8. Comisia Națională de Promovare a Ocupării Forței de Muncă	141
23. Reglementare. Alcătuire	141
24. Atribuțiile principale ale Comisiei	141

§9. Consiliul Național de Formare Profesională a Adulților	141
25. Natura juridică și obiectul de activitate al Consiliului Național de Formare Profesională a Adulților	141
26. Atribuțiile Consiliului Național de Formare Profesională a Adulților	142
27. Componenta Consiliului Național de Formare Profesională a Adulților	142
28. Comitetele sectoriale	143
§10. Alte organisme menite să faciliteze dialogul social	144
29. Casa Națională de Asigurări de Sănătate	144
30. Casa Națională de Pensii Publice	145
CAPITOLUL IV. SINDICATELE ȘI REPREZENTANȚII SALARIAȚILOR	148
§1. Reglementarea și trăsăturile sindicatelor	148
1. Reglementarea	148
2. Trăsături ale sindicatelor	148
§2. Libertatea sindicală	150
3. Noțiunea libertății sindicale	150
4. Izvoarele libertății sindicale	151
5. Categoriile de persoane ce se pot sindicaliza	153
6. Categoriile de persoane ce nu se pot sindicaliza	157
7. Libertatea sindicală colectivă	159
8. Protecția și garantarea libertății sindicale în documentele internaționale	160
9. Protecția și garantarea libertății sindicale în legislația noastră	161
§3. Constituirea organizațiilor sindicale	164
10. Preliminarii	164
11. Statutul	164
12. Conducerea organizației sindicale	164
13. Dobândirea personalității juridice	165
14. Consecințe ale personalității juridice	166
§4. Atribuții ale organizațiilor sindicale	168
15. Atribuții prevăzute de Codul muncii	168
16. Atribuții prevăzute de Legea dialogului social nr. 62/2011	168
17. Atribuții prevăzute de alte acte normative	170
§5. Democrația și disciplina sindicală	171
18. Democrația sindicală	171
19. Disciplina sindicală	171
§6. Pluralismul sindical	172
20. Noțiune. Conținut	172
21. Confederațiile sindicale	173
§7. Asocierea și afilierea sindicală	174
22. Asocierea	174
23. Afilierea sindicală	176
§8. Reorganizarea și dizolvarea sindicatelor	176
24. Reorganizarea sindicatelor	176
25. Dizolvarea sindicatelor	176
§9. Acțiunea sindicală	177
26. Reprezentativitatea sindicatelor	177
27. Apărarea intereselor salariaților	179
28. Acțiuni revendicative ale sindicatelor	180
§10. Reprezentanții salariaților	186
29. Reglementare	186
30. Alegerea și mandatul reprezentanților salariaților	186
31. Atribuții	187

32. Facilități acordate reprezentanților salariaților și protecția acestora.....	187
33. Concluzii privind reprezentanții salariaților	188
34. Comitetul european de întreprindere	188
35. Modalități de implicare a angajaților în activitatea societății europene.....	190
CAPITOLUL V. ORGANIZAȚIILE PATRONALE	193
§1. Noțiunea și importanța patronatelor în relațiile de muncă	193
1. Termenul de patron	193
2. Importanța patronilor (angajatorilor) în relațiile de muncă	194
3. Categori de persoane juridice – angajatori	194
§2. Constituirea, organizarea și funcționarea organizațiilor patronale	195
4. Constituire și organizare	195
5. Statutul	196
6. Organele de conducere	196
7. Personalitatea juridică a organizației patronale	196
8. Drepturile și obligațiile organizațiilor patronale	197
9. Patrimoniul și finanțarea activității	198
10. Dizolvarea și lichidarea organizațiilor patronale	198
11. Reprezentativitatea organizațiilor patronale	198
§3. Organizații patronale din țara noastră	199
12. Considerații introductive	199
13. Confederația Patronală din Industria României (CONPIROM)	200
14. Confederația Națională a Patronatului Român (CNPR)	200
15. Consiliul Național al Întreprinderilor Private Mici și Mijlocii (CNÎPMMR)	201
16. Uniunea Generală a Industriașilor din România (UGIR–1903)	203
CAPITOLUL VI. PIAȚA MUNCII ȘI ROLUL STATULUI ÎN RELAȚIILE DE MUNCĂ	205
§1. Noțiunea și specificul pieței muncii	205
1. Noțiunea de piață a muncii	205
2. Concepte	206
§2. Necesitatea intervenției statului	207
3. Reglementarea generală a intervenției statului pe piața muncii și în relațiile de muncă	207
4. Limite ale rolului statului	208
§3. Domeniile de acțiune a statului pe piața muncii și în relațiile de muncă	209
5. Prezentare generală	209
6. Activitatea legislativă	209
7. Stimularea dezvoltării economice	210
8. Organizarea formării profesionale	212
9. Stimularea ocupării forței de muncă	213
10. Orientarea, formarea profesională și angajarea în muncă a persoanelor cu handicap	214
11. Repartizarea în muncă	217
12. Autorizațiile de muncă	217
13. Protecția cetățenilor români care lucrează în străinătate	220
§4. Organe cu atribuții în domeniul muncii	222
14. Ministerul Muncii, Familiei și Protecției Sociale	222
15. Agențiile teritoriale pentru prestații sociale și a municipiului București	225
16. Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă	225
§5. Inspecția Muncii	226
17. Reglementare. Scop	226
18. Organizarea și funcționarea Inspecției Muncii	227

19. Atribuțiile generale ale Inspecției Muncii	227
20. Atribuțiile specifice ale Inspecției Muncii	227
21. Inspectorii de muncă.....	229
CAPITOLUL VII. CONTRACTUL COLECTIV DE MUNCĂ	233
§1. Considerații generale	233
1. Definiții doctrinare	233
2. Definiții legale.....	233
3. Terminologia „contract colectiv de muncă”.....	234
4. Natura juridică a contractului colectiv de muncă	235
5. Caracterele contractului colectiv de muncă.....	237
6. Importanța contractului colectiv de muncă	237
7. Categoriile de contracte colective de muncă.....	238
8. Acordurile colective.....	240
9. Alte acorduri, convenții, înțelegeri.....	241
§2 Negocierea și încheierea contractelor (acordurilor) colective de muncă.....	242
10. Obligatorietatea sau facultatea negocierii colective	242
11. Părțile și reprezentarea acestora la negociere	242
12. Desfășurarea negocierii colective.....	244
13. Conținutul contractelor colective de muncă.....	247
14. Nulitatea clauzelor contractuale.....	248
15. Durata contractului colectiv de muncă.....	248
16. Negocierea și încheierea acordurilor colective.....	248
§3. Înregistrarea și publicitatea contractului colectiv de muncă	249
17. Înregistrarea.....	249
18. Publicitatea	250
§4. Efectele contractului colectiv de muncă	250
19. Contractul colectiv de muncă – izvor de drept.....	250
20. Sfera salariișilor supuși efectelor contractului colectiv de muncă	251
21. Influența contractului colectiv de muncă asupra contractelor individuale de muncă.....	253
§5. Executarea, modificarea, suspendarea și încetarea contractului colectiv de muncă	254
22. Executarea contractului colectiv de muncă	254
23. Răspunderea juridică pentru nerespectarea clauzelor contractuale	254
24. Modificarea contractului colectiv de muncă.....	255
25. Suspendarea contractului colectiv de muncă	257
26. Încetarea contractului colectiv de muncă	258
CAPITOLUL VIII. CONFLICTELE COLECTIVE DE MUNCĂ	261
§1. Considerații introductive	261
1. Definiție. Caracteristici	261
2. Situațiile în care pot fi declanșate conflicte colective.....	262
3. Reprezentarea angajaților în conflictele colective de muncă	263
4. Sesizarea angajatorului sau a organizației patronale.....	263
5. Înregistrarea conflictului colectiv de muncă.....	263
§2. Concilierea, medierea și arbitrajul conflictelor colective de muncă	264
6. Concilierea	264
7. Medierea și arbitrajul	265
§3. Greva	266
8. Definiția și trăsăturile caracteristice ale grevei	266
9. Dreptul la grevă.....	268

10. Categorii de greve	269
11. Greva de avertisment	270
12. Greva de solidaritate	270
13. Greva politică	271
14. Greva demisie	272
15. Greva judecătorilor	272
16. Alte categorii de greve	272
17. Greva patronală (lock-out-ul)	273
18. Declararea grevei	273
19. Hotărârea de declarare a grevei	274
20. Categorii de persoane care nu pot declara (sau participa) la grevă	276
21. Limitări privind declararea și participarea la grevă	278
22. Desfășurarea grevei	279
23. Continuarea activității angajaților neparticipanți la grevă	280
24. Obligații ale organizatorilor grevei și ale conducerii unității	281
25. Suspendarea grevei	282
26. Încetarea grevei	282
27. Răspunderea juridică pentru nerespectarea dispozițiilor legale privind greva	284

PARTEA A III-A DREPTUL INDIVIDUAL AL MUNCII

CAPITOLUL IX. FORMAREA PROFESIONALĂ	289
§1. Noțiunea formării profesionale	289
1. Accepțiunile termenului „formare profesională”	289
2. Fazele formării profesionale	290
3. Formarea profesională – instituție juridică complexă	290
§2. Reglementarea și obiectivele principale ale formării profesionale	290
4. Dispoziții constituționale	290
5. Reglementarea formării profesionale	291
6. Obiectivele principale ale formării profesionale	292
§3. Sistemul de formare profesională	292
7. Formarea profesională inițială	292
8. Practica elevilor și studenților	293
9. Educația permanentă	294
§4. Formarea profesională a adulților	295
10. Reguli generale	295
11. Organizarea formării profesionale a adulților	296
12. Autorizarea furnizorilor de formare profesională	297
13. Evaluarea și certificarea formării profesionale a adulților	298
14. Finanțarea formării profesionale a adulților	298
§5. Formarea profesională a persoanelor aflate în căutarea unui loc de muncă	299
15. Noțiunea de persoană aflată în căutarea unui loc de muncă	299
16. Programele de formare profesională	299
17. Serviciile de formare profesională	300
18. Drepturi și obligații ale persoanelor care urmează programe de pregătire profesională	301
§6. Formarea profesională a salariaților	301
19. Modalități	301
20. Planurile anuale de formare profesională	302
21. Participarea la formarea profesională	302
22. Cheltuielile privind formarea profesională	303

§7. Contracte speciale de formare profesională	307
23. Categoriile de contracte	307
24. Contractul de calificare profesională	308
25. Contractul de adaptare profesională	308
26. Formatorul	309
§8. Contractul de ucenicie la locul de muncă	310
27. Reglementare. Noțiune	310
28. Părțile contractului de ucenicie la locul de muncă	310
29. Forma, conținutul și durata contractului de ucenicie	312
30. Coordonatorul de ucenicie	312
31. Calificările sau ocupațiile pentru care se organizează ucenicia la locul de muncă	313
32. Statutul ucenicului	313
33. Susținerea financiară a uceniciei	315
34. Controlul aplicării dispozițiilor legale privind ucenicia la locul de muncă	315
35. Reglementarea uceniciei în dreptul comunitar	315
§9. Studiile universitare de masterat	316
36. Organizare	316
37. Admitere	317
38. Diploma	317
§10. Studiile universitare de doctorat	317
39. Organizare	317
40. Admiterea	318
41. Studentul-doctorand	318
42. Conducătorul de doctorat	319
43. Teza de doctorat	319
44. Diploma	320
45. Sancțiuni	320
§11. Programe postuniversitare	321
46. Categoriile	321
47. Programele postdoctorale	321
48. Programele postuniversitare de formare și dezvoltare profesională continuă	321
§12. Bursele private	322
49. Sediul materiei	322
50. Definiția și beneficiarii burselor private	322
51. Contractul de acordare a bursei private	322
52. Obiectul contractului	322
53. Facilități fiscale	322
§13. Alte burse	323
54. Bursă specială „Guvernul României” pentru formarea managerilor în sectorul public	323
55. Bursa de performanță „Meritul Olimpic” și bursa de cercetare	325
56. Bursele de studii și cercetare post universitară și postdoctorală „Nicolae Titulescu”	325
57. Burse de studii acordate unor studenți cu domiciliul în mediul rural	326
58. Bursele „Titu Maiorescu” pentru efectuarea de masterat/doctorat sau de cercetare în străinătate, în vederea formării de specialiști în domeniile de interes ale Uniunii Europene	327
§14. Concediile pentru formare profesională	328
59. Reglementare. Categoriile	328
60. Concediul fără plată	328
61. Concediul cu plată	329

CAPITOLUL X. GENERALITĂȚI PRIVIND CONTRACTUL INDIVIDUAL DE MUNCĂ	330
§1. Reglementarea contractului individual de muncă	330
1. Repere istorice ale reglementării	330
2. Reglementarea actuală a contractului individual de muncă	330
§2. Definiții ale contractului individual de muncă	330
3. Definiții legale	330
4. Definiții doctrinare	331
§3. Elementele contractului individual de muncă	332
5. Enumerarea elementelor	332
6. Prestarea muncii	332
7. Salariul	333
8. Subordonarea	333
9. Elementul temporal	333
§4. Trăsăturile caracteristice ale contractului individual de muncă	334
10. Enumerarea trăsăturilor	334
11. Contractul individual de muncă – act juridic	334
12. Contractul individual de muncă – act juridic bilateral	334
13. Contractul individual de muncă – contract sinalagmatic	334
14. Contractul individual de muncă-contract oneros și comutativ	335
15. Contractul individual de muncă mai este un contract consensual?	335
16. Contractul individual de muncă-contract intuitu personae	335
17. Contractul individual de muncă-contract cu executare succesivă	336
18. Contractul individual de muncă-implică obligația „de a face”	336
19. Imposibilitatea condiției suspensive și a celei rezolutorii	336
20. Posibilitatea afectării contractului individual de muncă de un termen extinctiv	336
§5. Contractul individual de muncă și alte contracte	337
21. Contractul individual de muncă și contractul colectiv de muncă	337
22. Contractul individual de muncă și contractul de mandat	338
23. Contractul individual de muncă și contractul de management/administrare	340
24. Contractul individual de muncă și contractul civil de locațiune a lucrărilor	343
25. Contractul individual de muncă și contractul de voluntariat	345
26. Contractul individual de muncă și contractul de mediere	347
27. Contractul individual de muncă și contractul de solidaritate	349
§6. Contractele individuale de muncă speciale	350
28. Contractul privind munca prin agent de muncă temporară	350
29. Contractul individual de muncă cu timp parțial	357
30. Contractul individual de muncă la domiciliu	360
31. Telemunca	362
§7. Durata contractului individual de muncă	364
32. Contractul individual de muncă pe durată nedeterminată	364
33. Contractul individual de muncă pe durată determinată	365
§8. Conținutul contractului individual de muncă	373
34. Partea legală și partea convențională	373
35. Felul muncii	375
36. Locul muncii	376
37. Clauza de neconcurență	377
38. Clauza de confidențialitate	381
39. Clauza de mobilitate	382
40. Alte clauze facultative	382
41. Clauze interzise (sau abuzive)	384

CAPITOLUL XI. ÎNCHEIEREA CONTRACTULUI INDIVIDUAL DE MUNCĂ	386
§1. Generalități privind încheierea contractului individual de muncă	386
1. Noțiune	386
2. Clasificarea condițiilor la încheierea contractului individual de muncă	386
§2. Capacitatea juridică a salariatului	386
3. Reguli privind capacitatea juridică	386
4. Incompatibilități	390
5. Examenul medical	396
§3. Capacitatea juridică a angajatorului	398
6. Preliminarii	398
7. Capacitatea juridică a angajatorului persoană juridică	398
8. Capacitatea juridică a angajatorului persoană fizică	402
§4. Consimțământul părților	403
9. Noțiune. Condiții	403
10. Viciile de consimțământ	403
§5. Obiectul și cauza contractului individual de muncă	406
11. Obiectul	406
12. Causa	406
§6. Repartizarea în muncă și avizul prealabil	407
13. Repartizarea în muncă	407
14. Avizul prealabil	409
§7. Condițiile de studii și vechime în muncă	411
15. Condițiile de studii	411
16. Condiția de vechime în muncă și în specialitate	414
17. Stagiul	416
§8. Verificarea prealabilă a aptitudinilor profesionale și personale ale celui care solicită angajarea	417
18. Generalități	417
19. Concursul sau examenul	418
20. Perioada de probă	421
§9. Informarea persoanei care solicită angajarea	426
21. Elementele informării	426
22. Realizarea informării	427
§10. Forma și înregistrarea contractului individual de muncă	429
23. Forma scrisă – condiție ad validitatem	429
24. Formalitatea dublului exemplar	431
25. Înregistrarea contractului individual de muncă	431
§11. Cumulul de funcții	431
26. Semnificația termenului	431
27. Regula – admisibilitatea cumulului de funcții	432
28. Excepția – inadmisibilitatea cumulului de funcții	433
29. Unele cazuri ale cumulului de funcții	433
30. Cumulul de funcții în cazul personalului didactic	433
31. Cumulul în cazul persoanelor fizice autorizate, întreprinderilor individuale și al	434
32. Cumulul pensiei cu salariul	434
33. Cumulul salariului cu o parte din indemnizația de șomaj	437
34. Incompatibilități legale	438
35. Incompatibilități privind notarii publici	439
36. Incompatibilități privind avocații	439
37. Incompatibilități privind funcționarii publici	440
38. Incompatibilități privind executorii judecătorești	441

39. Incompatibilități privind consilierii juridici	441
40. Incompatibilități privind judecătorii și procurorii	442
41. Incompatibilități privind medicii	443
42. Incompatibilități privind administratorii/directorii societăților comerciale	443
43. Consecințe ale incompatibilităților asupra contractului individual de muncă.....	444
44. Angajatorii și funcția de bază.....	445

CAPITOLUL XII. DREPTURI ȘI OBLIGAȚII ALE PĂRȚILOR CONTRACTULUI INDIVIDUAL DE MUNCĂ.....

§1. Puterea obligatorie a contractului	446
1. Obligatorietatea contractului față de părți	446
2. Importanța obligativității contractului individual de muncă	446
§2. Drepturi ale angajatorului	447
3. Privire generală asupra drepturilor reglementate de Codul muncii	447
4. Drepturi organizatorice ale angajatorului.....	447
5. Normarea muncii	448
6. Drepturi de dispoziție și control.....	449
7. Stabilirea obiectivelor de performanță individuală	449
8. Regulamentul intern.....	451
9. Evaluarea profesională a salariaților.....	454
10. Monitorizarea salariaților în ceea ce privește utilizarea internetului la locul de muncă.....	455
§3. Obligații ale angajatorului.....	457
11. Privire generală asupra obligațiilor prevăzute de Codul muncii	457
12. Obligația de informare	458
13. Comunicarea situației economice și financiare a unității	461
14. Obligații privind registrul general de evidență a salariaților	462
15. Obligații privind protecția salariaților pe perioadele cu temperaturi extreme.....	464
16. Obligații privind prevenirea tuturor formelor de discriminare și egalitatea de șanse între femei și bărbați	465
17. Protecția salariaților în cazul transferului întreprinderii, al unității sau al unor părți ale acesteia	469
§4. Acordarea tichetelor de masă, a tichetelor cadou, a tichetelor de creșă și a celor de vacanță	472
18. Caracteristicile și beneficiarii tichetelor de masă	472
19. Emiterea și acordarea tichetelor	474
20. Utilizarea tichetelor de masă	475
21. Tichetele cadou și tichetele de creșă	475
22. Tichetele de vacanță.....	476
§6. Drepturi și obligații ale salariaților.....	477
23. Preliminarii	477
24. Drepturi ale salariaților prevăzute de Codul muncii	477
25. Demnitatea în muncă.....	479
26. Obligații ale salariaților prevăzute de Codul muncii.....	480
27. Obligația de fidelitate	481
28. Obligații ale salariaților prevăzute în alte acte normative	482
29. Obligații ale salariaților prevăzute în contractele colective de muncă și regulamente interne	483

CAPITOLUL XIII. SALARIZAREA.....

§1. Noțiunea și elementele salariului.....	485
1. Noțiunea de salariu	485
2. Elementele salariului.....	486

§2. Categorii de salarii	488
3. Salariul nominal și salariul real	488
4. Salariul de bază minim brut pe țară garantat în plată	489
§3. Sistemul de salarizare	493
5. Noțiunea sistemului de salarizare	493
6. Enumerarea principiilor sistemului de salarizare	493
7. Principiul negocierii salariilor	494
8. Principiul prestabilirii salariilor personalului plătit din fonduri publice	495
9. Principiul egalității de tratament: la muncă egală, salariu egal	495
10. Principiul diferențierii salariilor în raport de nivelul studiilor, funcția îndeplinită, cantitatea și calitatea muncii, condițiile de muncă	496
11. Principiul confidențialității	497
§4. Salarizarea prin negociere	498
12. Sfera de cuprindere	498
13. Formele de salarizare	498
14. Salariile de bază	499
15. Sporurile și adaosurile la salariul de bază	499
§5. Salarizarea personalului plătit din fonduri publice	500
16. Sfera de cuprindere	500
17. Elementele generale ale salarizării	500
18. Scopul reglementărilor și criteriile salarizării	501
19. Stabilirea salariilor de bază, soldelor, salariilor de funcție și a indemnizațiilor lunare de încadrare	501
20. Sporuri	503
21. Premii	505
22. Contestații	505
23. Salarizarea personalului contractual din administrația publică	505
24. Salarizarea personalului din învățământ	509
§6. Plata salariilor	521
25. Reguli privind plata salariilor	521
26. Impozitul pe veniturile din salarii	525
27. Contribuția de asigurări sociale	528
28. Contribuția pentru asigurările sociale de sănătate	532
29. Contribuția la bugetul asigurărilor pentru șomaj	533
30. Alte contribuții	534
31. Condiții privind plata salariilor	534
32. Fondul de garantare pentru plata creanțelor salariale	536
CAPITOLUL XIV. TIMPUL DE MUNCĂ ȘI TIMPUL DE ODIHNĂ	539
§1. Considerații generale privind timpul de muncă	539
1. Noțiune	539
2. Importanță	540
3. Clasificare	540
§2. Durata timpului de muncă	540
4. Durata normală a timpului de muncă	540
5. Munca de noapte	542
6. Durata redusă a timpului de muncă	542
7. Timpul de muncă peste durata normală (munca suplimentară)	544
§3. Timpul de muncă al persoanelor care efectuează activități mobile de transport rutier	548
8. Reglementare	548
9. Semnificația termenilor	548
10. Organizarea timpului de muncă	549
11. Obligații ale angajatorilor și ale lucrătorilor	550

§4. Timpul de odihnă	550
12. Noțiune. Forme	550
13. Pauza pentru masă	551
14. Pauze de alăptare	551
15. Timpul de odihnă între două zile de muncă	552
16. Repausul săptămânal	552
17. Pauze și perioade de odihnă pentru conducătorii auto	553
18. Perioadele de odihnă și pauze în cazul lucrătorilor mobili care prestează servicii de interoperabilitate transfrontalieră în sectorul feroviar	554
19. Limitări privind timpul de muncă și cerințe de odihnă pentru personalul aeronautic civil navigant	555
20. Sărbătorile legale	556
§5. Concediul de odihnă	557
21. Dreptul la concediul de odihnă	557
22. Scurt istoric al reglementării concediului de odihnă	557
23. Durata concediului de odihnă (de bază)	559
24. Concediul suplimentar de odihnă	561
25. Condițiile dobândirii și exercitării dreptului la concediu de odihnă	561
26. Programarea concediului de odihnă	563
27. Indemnizația de concediu	564
28. Efectuarea concediului	568
29. Întreruperea concediului	569
30. Compensarea în bani a concediului de odihnă	570
§6. Alte concedii și zile libere	571
31. Alte concedii	571
32. Zile libere	573
CAPITOLUL XV. SECURITATEA ȘI SĂNĂTATEA ÎN MUNCĂ	575
§1. Considerații introductive	575
1. Noțiunea de securitate și sănătate în muncă	575
2. Domeniul de aplicare a normelor de securitate și sănătate în muncă	575
§2. Reglementarea securității și sănătății în muncă	576
3. Scurt istoric	576
4. Reglementarea internă a securității și sănătății în muncă	578
5. Reglementarea securității și sănătății în muncă în dreptul internațional și european	581
§3. Principii ale sănătății și securității în muncă	583
6. Enumerare	583
7. Securitatea și sănătatea în muncă – problemă de interes general	583
8. Legătura indisolubilă dintre dreptul la muncă și securitatea și sănătatea în muncă	584
9. Integrarea securității și sănătății în procesul de muncă	584
10. Caracterul preventiv al asigurării securității și sănătății în muncă	584
11. Realizarea măsurilor de securitate și sănătate în muncă – obligație legală a angajatorului	584
§4. Obligațiile angajatorilor	585
12. Obligații generale prevăzute de Codul muncii	585
13. Obligații generale prevăzute de Legea nr. 319/2006	585
14. Obligații ale angajatorilor privind serviciile de prevenire și protecție	586
15. Obligații ale angajatorilor în ceea ce privește primul ajutor, stingerea incendiilor, evacuarea lucrătorilor, pericol grav și iminent	587
16. Alte obligații ale angajatorilor prevăzute de Legea nr. 319/2006	587

17. Obligațiile angajatorului conform Hotărârii Guvernului nr. 971/2006 privind cerințele minime pentru semnalizarea de securitate și/sau de sănătate la locul de muncă	589
18. Obligațiile angajatorului conform Hotărârii Guvernului nr. 1028/2006 privind cerințele minime de securitate și sănătate în muncă referitoare la utilizarea echipamentelor cu ecran de vizualizare	589
19. Obligațiile angajatorului conform Hotărârii Guvernului nr. 1048/2006 privind cerințele minime de securitate și sănătate pentru lucrători a echipamentelor individuale de protecție la locul de muncă	589
20. Obligațiile angajatorului conform Hotărârii Guvernului nr. 1146/2006 privind cerințele minime de securitate și sănătate pentru utilizarea în muncă de către lucrători a echipamentelor de muncă	590
21. Obligațiile angajatorului conform Hotărârii Guvernului nr. 1049/2006 privind cerințele minime pentru asigurarea securității și sănătății lucrătorilor din industria extractivă de suprafață sau subteran	591
22. Obligațiile angajatorului conform Hotărârii Guvernului nr. 1050/2006 privind cerințele minime pentru asigurarea securității și sănătății lucrătorilor din industria extractivă de foraj	592
23. Obligațiile angajatorului conform Hotărârii Guvernului nr. 1051/2006 privind cerințele minime de securitate și sănătate pentru manipularea manuală a maselor care prezintă riscuri pentru lucrători, în special de afecțiuni dorsolombare.....	592
24. Obligațiile angajatorului conform Hotărârii Guvernului nr. 1058/2006 privind cerințele minime pentru îmbunătățirea securității și sănătății lucrătorilor care pot fi expuși unui potențial risc datorat atmosferelor explozive.....	593
25. Obligațiile angajatorului conform Hotărârii Guvernului nr. 1091/2006 privind cerințele minime de securitate și sănătate pentru locul de muncă	594
26. Obligațiile angajatorului conform Hotărârii Guvernului nr. 1135/2006 privind cerințele minime de securitate și sănătate la bordul navelor de pescuit.....	594
27. Obligațiile angajatorului conform Hotărârii Guvernului nr. 1136/2006 privind cerințele minime de securitate și sănătate referitoare la expunerea lucrătorilor la riscuri generate de câmpuri electromagnetice	595
28. Obligațiile angajatorului conform Hotărârii Guvernului nr. 1218/2006 privind stabilirea cerințelor minime de securitate și sănătate pentru asigurarea protecției lucrătorilor împotriva riscurilor legate de prezența agenților chimici	596
29. Instruirea lucrătorilor	598
30. Informarea lucrătorilor.....	600
31. Consultarea și participarea lucrătorilor	600
32. Protecția tinerilor și a minorilor	601
33. Acordarea alimentației de protecție și a materialelor igienico – sanitare	603
34. Comitetul de securitate și sănătate în muncă.....	604
35. Serviciul de medicină a muncii	606
§5. Obligațiile lucrătorilor și atribuții ale sindicatelor.....	607
36. Obligațiile lucrătorilor	607
37. Atribuții ale sindicatelor în asigurarea securității și sănătății în muncă	608
§6. Protecția sănătății și securității lucrătorilor față de riscurile datorate expunerii la azbest	608
38. Reglementare	608
39. Notificarea inspectoratului teritorial de muncă.....	609
40. Informarea și instruirea lucrătorilor	609
41. Reducerea expunerii lucrătorilor la azbest	609
42. Reducerea sau evitarea riscurilor.....	610
43. Supravegherea sănătății lucrătorilor	610

§7. Cerințe minime de securitate și sănătate pentru șantierele temporare sau mobile	610
44. Reglementare. Definiții	610
45. Planul de securitate și sănătate	611
46. Planul propriu	612
47. Registrul de coordonare	612
48. Coordonatorul de materie de securitate și sănătate pe durata elaborării proiectului lucrării și atribuțiile sale	613
49. Coordonatorul în materie de securitate și sănătate pe durata realizării lucrării	614
50. Obligațiile angajatorilor	615
51. Obligațiile lucrătorilor independenți	615
52. Informarea, consultarea și participarea lucrătorilor	615
§8. Cerințe minime de securitate și sănătate referitoare la expunerea lucrătorilor la riscurile generate de zgomot	616
53. Reglementare	616
54. Enumerarea obligațiilor angajatorilor	616
55. Determinarea și evaluarea riscurilor la zgomot	616
56. Reducerea expunerii la zgomot	616
57. Protecția individuală a lucrătorilor	617
58. Informarea și formarea lucrătorilor	617
59. Supravegherea sănătății lucrătorilor	617
§9. Protecția lucrătorilor împotriva riscurilor legate de expunerea la agenți biologici în muncă	618
60. Reglementare. Definiții	618
61. Enumerarea obligațiilor angajatorului	618
62. Identificarea și evaluarea riscurilor	618
63. Înlocuirea și reducerea riscurilor	619
64. Informarea autorității competente	619
65. Igiena și protecția individuală	620
66. Informarea și consultarea lucrătorilor	620
67. Lista lucrătorilor expuși și notificarea activităților care implică agenți biologici	620
§10. Cerințele minime de securitate și sănătate pentru protecția lucrătorilor împotriva riscurilor legate de expunerea la agenți cancerigeni sau mutageni la locul de muncă	621
68. Reglementare. Definiții	621
69. Enumerarea obligațiilor angajatorului	622
70. Prevenirea și reducerea expunerii la agenți cancerigeni sau mutageni la locul de muncă	622
71. Informarea autorităților competente	623
72. Măsuri de igienă și protecție individuală	623
73. Informarea, instruirea, consultarea și participarea lucrătorilor	623
74. Supravegherea medicală	624
§11. Comunicarea, cercetarea, înregistrarea și raportarea evenimentelor	624
75. Definiția evenimentului	624
76. Comunicarea evenimentelor	625
77. Cercetarea evenimentelor	625
78. Accidentul de muncă	626
79. Bolile profesionale	628
§12. Asigurarea pentru accidente de muncă și boli profesionale	628
80. Reglementare	628
81. Asigurații	629
82. Raporturile de asigurare	629

83. Contribuția de asigurare	629
84. Prestațiile de asigurare	630
§13. Autorități și instituții cu atribuții în domeniu	632
85. Enumerare	632
86. Ministerul Muncii, Familiei și Protecției Sociale	632
87. Ministerul Sănătății	633
88. Inspekția Muncii	633
89. Asigurătorul	633

CAPITOLUL XVI. MODIFICAREA ȘI SUSPENDAREA CONTRACTULUI INDIVIDUAL DE MUNCĂ

§1. Modificarea contractului individual de muncă	634
1. Elementele și condițiile modificării	634
2. Clasificarea cazurilor de modificare a contractului individual de muncă	638
3. Delegarea	638
4. Detașarea	641
5. Trecerea temporară în altă muncă.	647
6. Problema transferului	650
7. Promovarea – caz de modificare definitivă a contractului individual de muncă	653
8. Alte cazuri de modificare definitivă a contractului individual de muncă	654
§2. Suspendarea contractului individual de muncă	655
9. Noțiunea suspendării	655
10. Cazurile de suspendare	656
11. Suspendarea de drept	657
12. Suspendarea din inițiativa salariatului	663
13. Suspendarea din inițiativa angajatorului	672
14. Suspendarea prin acordul părților	680
15. Procedura suspendării	681
16. Efectele suspendării	682

CAPITOLUL XVII. ÎNCETAREA CONTRACTULUI INDIVIDUAL DE MUNCĂ

§1. Legalitatea și cazurile de încetare	684
1. Legalitatea încetării contractului individual de muncă	684
2. Cazurile încetării contractului individual de muncă	684
§2. Încetarea de drept	685
3. Enumerarea situațiilor	685
4. Decesul salariatului sau al angajatorului, persoană fizică ori dizolvarea angajatorului persoană juridică	687
5. Declararea judecătorească a morții sau a punerii sub interdicție a uneia dintre părțile contractului individual de muncă	687
6. Îndeplinirea cumulativă a condițiilor de vârstă standard și a stagiului minim de cotizare pentru pensionare sau comunicarea deciziei de pensie	687
7. Nulitatea contractului individual de muncă	690
8. Admiterea cererii de reintegrare în funcția ocupată de salariat a unei persoane concediate nelegal sau pentru motive neîntemeiate, de la data rămânerii definitive a hotărârii judecătorești de reintegrare	692
9. Condamnarea la executarea unei pedepse privative de libertate	693
10. Retragera de către autoritățile sau organismele competente a avizelor, autorizațiilor ori atestărilor necesare pentru exercitarea profesiei	693
11. Interzicerea exercitării unei profesii sau a unei funcții, ca măsură de siguranță ori pedeapsă complementară, de la data rămânerii definitive a hotărârii judecătorești prin care s-a dispus interdicția	694

12. Expirarea termenului contractului individual de muncă încheiat pe durată determinată.....	695
13. Retragerea acordului părinților sau al reprezentanților legali, în cazul salariaților cu vârsta cuprinsă între 15-16 ani	696
14. Încetarea de drept a contractelor individuale de muncă ale administratorilor/directorilor societăților comerciale	696
15. Încetarea de drept a contractului individual de muncă în situația personalului didactic sau de cercetare	697
16. Constatarea încetării de drept a contractului individual de muncă.....	697
§3. Încetarea prin acordul părților.....	698
17. Preliminarii	698
18. Condiții	698
§4. Concedierea	701
19. Noțiuni. Situații.....	701
20. Cazurile de concediere pentru motive care țin de persoana salariatului.....	701
21. Concedierea disciplinară	702
22. Concedierea în cazul arestării preventive a salariatului pentru o perioadă mai mare de 30 de zile	707
23. Concedierea în cazul inaptitudinii fizice și/sau psihice a salariatului.....	708
24. Concedierea pentru necorespondere profesională	710
25. Concedierea pentru motive care nu țin de persoana salariatului	713
26. Concedierea colectivă	718
27. Reguli privind concedierea	726
28. Revocarea deciziei de concediere.....	749
29. Controlul și sancționarea concedierilor nelegale	750
30. Reintegrarea în muncă – efect al anulării măsurii angajatorului	757
§5. Încetarea contractului individual de muncă în conformitate cu art. 86 din Legea nr. 85/2006 privind procedura insolvenței	762
31. Reglementare	762
32. Sfera de aplicare a art. 86	762
33. Natura juridică a „denunțării”	763
34. Critica dispozițiilor art. 86 din Legea nr. 85/2006 referitoare la „denunțarea” contractelor individuale de muncă.....	764
§6. Demisia	765
35. Noțiune.....	765
36. Preavizul și semnificația acestuia	766
37. Posibilitatea fostului salariat de a contesta încetarea contractului de muncă prin demisie	770

PARTEA A IV-A RĂSPUNDEREA JURIDICĂ

CAPITOLUL XVIII. RĂSPUNDEREA DISCIPLINARĂ.....	775
§1. Disciplina muncii – condiție a desfășurării activității angajatorilor	775
1. Noțiunea de disciplină a muncii	775
2. Trăsături caracteristice ale disciplinei muncii	775
§2. Izvoarele și căile de înlăptuire a disciplinei muncii	776
3. Izvoarele de drept în materia disciplinei muncii.....	776
4. Căile de înlăptuire a disciplinei muncii	776
§3. Specificul și condițiile răspunderii disciplinare	777
5. Definiția răspunderii disciplinare	777

6. Trăsăturile caracteristice ale răspunderii disciplinare.....	778
7. Enumerarea condițiilor răspunderii disciplinare.....	778
8. Obiectul abaterii disciplinare.....	779
9. Latura obiectivă.....	779
10. Subiectul abaterii disciplinare.....	784
11. Latura subiectivă (vinovăția).....	784
12. Cauze care apără de răspundere (cauze de exonerare sau de neresponsabilitate).....	785
§4. Cumulul răspunderii disciplinare cu alte forme ale răspunderii juridice	787
13. Justificare.....	787
14. Cumulul răspunderii disciplinare cu răspunderea patrimonială.....	787
15. Cumulul răspunderii disciplinare cu răspunderea penală.....	788
16. Cumulul răspunderii disciplinare cu răspunderea contravențională.....	789
§5. Sancțiunile disciplinare	790
17. Noțiunea sancțiunilor disciplinare.....	790
18. Clasificarea sancțiunilor disciplinare.....	791
§6. Sancțiunile disciplinare generale	791
19. Enumerarea sancțiunilor.....	791
20. Avertismentul scris.....	792
21. Retrogradarea din funcție, cu acordarea salariului corespunzător funcției în care s-a dispus retrogradarea, pentru o perioadă ce nu poate depăși 60 de zile.....	792
22. Reducerea salariului de bază pe o durată de 1-3 luni cu 5-10%.....	793
23. Reducerea salariului de bază și/sau, după caz, a indemnizației de conducere, pe o perioadă de 1-3 luni, cu 5-10%.....	793
24. Desfacerea disciplinară a contractului individual de muncă.....	794
§7. Sancțiuni disciplinare speciale	794
25. Reglementare.....	794
26. Sancțiunile disciplinare aplicabile personalului didactic.....	795
27. Sancțiunile disciplinare aplicabile funcționarilor publici.....	796
28. Sancțiunile disciplinare aplicabile judecătorilor și procurorilor.....	796
29. Sancțiunile disciplinare aplicabile personalului auxiliar de specialitate al instanțelor judecătorești și al parchetelor de pe lângă acestea.....	796
30. Sancțiunile aplicabile personalului din serviciile de probațiune.....	797
§8. Procedura aplicării și executării sancțiunilor disciplinare	797
31. Preliminarii.....	797
32. Organele competente să aplice sancțiuni disciplinare.....	798
33. Cercetarea abaterii disciplinare.....	799
34. Individualizarea și aplicarea sancțiunii.....	808
35. Termenele de aplicare a sancțiunilor disciplinare.....	810
36. Decizia de sancționare.....	813
37. Executarea sancțiunilor disciplinare.....	819
§9. Contestația – calea de atac împotriva sancțiunilor disciplinare	819
38. Reglementare.....	819
39. Reguli procedurale de soluționare a contestației și consecințele admiterii acesteia.....	819
40. Problema înlocuirii sancțiunii disciplinare.....	822
§10. Radierea disciplinară	826
41. Noțiune. Efecte.....	826
42. Condiții.....	827
43. Reabilitarea disciplinară reglementată de acte normative speciale.....	828

CAPITOLUL XIX. RĂSPUNDEREA PATRIMONIALĂ	829
§1. Definiția și trăsăturile răspunderii patrimoniale a salariaților	829
1. Definiția răspunderii patrimoniale	829
2. Trăsăturile răspunderii patrimoniale	830
§2. Răspunderea patrimonială și alte forme de răspundere juridică	831
3. Răspunderea patrimonială și răspunderea civilă contractuală	831
4. Răspunderea patrimonială și răspunderea civilă delictuală	832
5. Răspunderea patrimonială și răspunderea materială	833
6. Răspunderea patrimonială și răspunderea pentru daune morale	834
§3. Obligația de restituire	837
7. Natura juridică și caracteristicile obligației de restituire	837
8. Cazurile în care poate fi stabilită obligația de restituire	838
§4. Răspunderea patrimonială a angajatorului	839
9. Reglementare	839
10. Condițiile răspunderii patrimoniale a angajatorului	840
11. Cazurile în care angajatorul răspunde patrimonial	840
12. Acțiunea în regres a angajatorului	842
§5. Formele răspunderii patrimoniale a salariaților	842
13. Răspunderea unipersonală	842
14. Răspunderea conjunctă	842
15. Răspunderea subsidiară	843
16. Răspunderea solidară	846
§6. Condițiile răspunderii patrimoniale a salariaților	847
17. Enumerarea condițiilor	847
18. Calitatea de salariat la angajatorul păgubit	847
19. Fapta ilicită și personală a salariatului, săvârșită în legătură cu munca sa	849
20. Cauze care înlătură caracterul licit al faptei	850
21. Legătura faptei cu munca prestată	854
22. Caracterul personal al faptei	855
23. Prejudiciul	856
24. Raportul de cauzalitate între fapta ilicită și prejudiciu	860
25. Vinovăția (culpa)	861
§7. Procedura generală și procedurile speciale de stabilire și recuperare a prejudiciilor suferite de angajator	864
26. Procedura generală	864
27. Proceduri speciale	868
§8. Executarea silită a despăgubirilor	871
28. Modalități de executare	871
29. Reținerile din drepturile salariale	871
30. Urmărirea silită asupra bunurilor	872
CAPITOLUL XX. RĂSPUNDEREA CONTRAVENȚIONALĂ	873
§1. Reglementarea și specificul răspunderii contravenționale în dreptul muncii	873
1. Reglementarea răspunderii contravenționale în dreptul muncii	873
2. Specificul răspunderii contravenționale	874
§2. Contravențiile prevăzute de art. 260 din Codul muncii	876
3. Nerespectarea dispozițiilor privind garantarea în plată a salariului minim brut pe țară	876
4. Încălcarea de către angajator a prevederilor art. 34 alin. (5) din Codul muncii	876
5. Împiedicarea sau obligarea, prin amenințări, ori violențe, a unui salariat sau a unui grup de salariați să participe la grevă ori să muncească în timpul grevei	876

6. Stipularea în contractul individual de muncă a unor clauze contrare dispozițiilor legale.....	877
7. Primirea la muncă a până la 5 persoane fără încheierea unui contract individual de muncă	877
8. Prestarea muncii de către o persoană fizică fără încheierea unui contract individual de muncă	878
9. Încălcarea de către angajator a prevederilor art. 139 și 142	879
10. Încălcarea obligației prevăzute la art. 140	879
11. Nerespectarea dispozițiilor privind munca suplimentară	879
12. Nerespectarea prevederilor legale privind acordarea repausului săptămânal	880
13. Neacordarea indemnizației prevăzută la art. 53 alin. (1)	880
14. Încălcarea prevederilor referitoare la munca de noapte	880
15. Încălcarea de către angajator a obligației de a angaja în muncă numai în baza certificatului medical	880
16. Încălcarea de către angajator a obligației prevăzute la art. 119 din Codul muncii	881
17. Nerespectarea prevederilor legale privind înregistrarea de către angajator a demisiei	881
18. Încălcarea de către agentul de muncă temporară a obligației prevăzute de art. 102 din Codul muncii.....	881
19. Încălcarea prevederilor art. 16 alin. (3) din Codul muncii	881
§3. Contravențiile reglementate de Legea nr. 82/1991 a contabilității.....	881
20. Preliminarii	881
21. Enumerarea contravențiilor.....	881
22. Sancțiuni	882
§4. Contravențiile reglementate de Legea nr. 142/1998 privind acordarea tichetelor de masă	883
23. Comercializarea de către salariați a tichetelor de masă contra unei fracțiuni de preț sau a altor produse decât cele alimentare	883
24. Utilizarea de către salariați a unui număr de tichete de masă mai mare decât numărul de zile în care sunt prezenți la lucru în unitate [art. 10 alin. (1) lit. b)]	884
§5. Contravențiile reglementate de Legea nr. 108/1999 pentru înființarea și organizarea Inspecției Muncii	884
25. Categoriile.....	884
26. Aspecte procesuale	884
§6. Contravențiile reglementate de art. 113 din Legea nr. 76/2002 privind sistemul asigurărilor pentru șomaj și stimularea ocupării forței de muncă.....	884
27. Necomunicarea lunară a locurilor de muncă vacante [art. 113 lit. a)]	884
28. Neutilizarea Clasificării ocupațiilor din România prevăzute la art. 15 [art. 113 lit. b)].....	885
29. Nedepunerea lunară a declarației prevăzute la art. 21 [art. 113 lit. c)].....	885
30. Nerespectarea prevederilor art. 41 alin. (2) [art. 113 lit. e)].....	885
31. Nerespectarea prevederilor art. 50	885
32. Nerespectarea prevederilor art. 100 alin. (2) lit. e) [art. 113 lit. g)].....	885
33. Contravențiile prevăzute la art. 113 lit. h), i) și j)	886
§7. Contravențiile reglementate de art. 46 alin. (1) din Legea nr. 202/2002 privind egalitatea de șanse între bărbați și femei.....	886
34. Încălcarea dispozițiilor art. 6 alin. (1)-(4)	886
35. Încălcarea dispozițiilor art. 8 alin. (1) și (2)	886
36. Încălcarea dispozițiilor art. 9 alin. (1)	886
37. Încălcarea dispozițiilor art. 10 alin. (1) și (2)	887
38. Încălcarea dispozițiilor art. 11-14	887

39. Încălcarea dispozițiilor art. 15-22	888
40. Sancțiunea aplicabilă	888
§8. Contravențiile reglementate de art. 102 din Legea nr. 346/2002 privind asigurarea pentru accidente de muncă și boli profesionale	888
41. Nedepunerea la termen a declarației prevăzute la art. 10 și 11 [art. 102 alin. (1) lit. a)]	888
42. Nerespectarea obligației de comunicare prevăzute la art. 10, 11 și 50 [art. 102 alin. (1) lit. b)]	888
43. Refuzul de a pune la dispoziție informațiile solicitate potrivit art. 58 [art. 102 alin. (1) lit. c)]	889
44. Nerespectarea metodologiei de încadrare în clasele de risc prevăzute la art. 83 și 84 [art. 102 alin. (1) lit. d)]	889
45. Nerespectarea prevederilor art. 86 alin. (2) privind baza de calcul a contribuțiilor prevăzute în contractele de asigurare	889
46. Nerespectarea prevederilor art. 82, și ale art. 86 alin. (1) privind stabilirea contribuției de asigurare și a cotelor acestei contribuții	889
47. Contravenția reglementată de art. 102 alin. (1) lit. g)	889
48. Nerespectarea obligației de plată prevăzute la art. 13	889
49. Sancțiunea aplicabilă	889
§9. Contravențiile reglementate de Legea nr. 217/2005 privind constituirea, organizarea și funcționarea comitetului european de întreprindere	890
50. Preliminarii	890
51. Categori de contravenții	890
§10. Contravențiile reglementate de Legea nr. 279/2005 privind ucenicia la locul de muncă	890
52. Încălcarea dispozițiilor art. 3	890
53. Încălcarea dispozițiilor art. 4 alin. (3)	890
54. Încălcarea dispozițiilor art. 5 alin. (1), (2) și (4)	891
55. Încălcarea dispozițiilor art. 6 alin. (2) și (3)	891
56. Încălcarea dispozițiilor art. 7 alin. (1), (2), (4)-(6)	891
57. Încălcarea dispozițiilor art. 9	891
58. Încălcarea dispozițiilor art. 10 alin. (1) și (2)	892
59. Încălcarea dispozițiilor art. 12 alin. (2)	892
60. Încălcarea dispozițiilor art. 13	892
61. Sancțiuni	892
§11. Contravențiile reglementate de Legea nr. 67/2006 privind protecția drepturilor salariaților în cazul transferului întreprinderii, al unității sau al unor părți ale acestora	893
62. Obligații ale cedentilor și cesionarilor	893
63. Sancțiuni	893
§12. Contravențiile reglementate de Legea nr. 95/2006 privind reforma în domeniul sănătății	893
64. Nedepunerea în termen a declarațiilor prevăzute la art. 215 alin. (2) lit. a) și alin. (3)	893
65. Nevirarea contribuției datorate conform art. 258 alin. (1) de către angajator [art. 305 lit. b)]	893
66. Refuzul de a pune la dispoziția organelor de control ale Agenției Naționale de Administrare Fiscală și ale caselor de asigurări a documentelor justificative și a actelor de evidență necesare în vederea stabilirii obligațiilor la fond	894
67. Refuzul de a pune la dispoziția organelor de control ale caselor de asigurări documentele justificative și actele de evidență financiar-contabilă privind sumele datorate la fond	894

§13. Contravenția reglementată de art. 13 din Legea nr. 193/2006 privind acordarea tichetelor cadou și tichetelor de creșă.....	894
68. Constituie contravenție	894
§14. Contravențiile reglementate de Legea nr. 200/2006 privind constituirea și utilizarea Fondului de garantare pentru plata creanțelor salariale.....	894
69. Necomunicarea datelor și informațiilor solicitate în scris de agențiile teritoriale pentru îndeplinirea atribuțiilor prevăzute de lege	894
70. Comunicarea de date și informații incomplete sau eronate	895
§15. Contravențiile reglementate de Legea nr. 319/2006 a securității și sănătății în muncă.....	895
71. Încălcarea dispozițiilor art. 7 alin. (4)-(6)	895
72. Încălcarea dispozițiilor art. 8	895
73. Încălcarea dispozițiilor art. 9 alin. (1)	896
74. Încălcarea dispozițiilor art. 10	896
75. Încălcarea dispozițiilor art. 11	896
76. Încălcarea dispozițiilor art. 12 alin. (1)	896
77. Încălcarea dispozițiilor art. 13	897
78. Încălcarea dispozițiilor art. 14	898
79. Încălcarea dispozițiilor art. 15	898
80. Încălcarea dispozițiilor art. 16	898
81. Încălcarea dispozițiilor art. 17	898
82. Încălcarea dispozițiilor art. 18 alin. (5) și (6)	898
83. Încălcarea dispozițiilor art. 19	899
84. Încălcarea dispozițiilor art. 20	899
85. Încălcarea dispozițiilor art. 21	899
86. Încălcarea dispozițiilor art. 27 alin. (1) lit. a) și b)	899
87. Încălcarea art. 29 alin. (1) lit. a)	899
88. Încălcarea dispozițiilor art. 32 alin. (2)	899
89. Încălcarea art. 34 alin. (1) și alin. (5)	899
90. Încălcarea dispozițiilor art. 36	899
91. Contravențiile prevăzute de art. 39 alin. (9).....	900
92. Contravenția prevăzută de art. 40	900
§16. Contravenții reglementate de Legea nr. 448/2006 privind protecția și promovarea drepturilor persoanelor cu handicap	901
93. Aspecte introductive	901
94. Contravenții privind angajarea în muncă a persoanelor cu handicap și activitatea unităților protejate.....	901
95. Sancțiuni	902
96. Eliberarea de certificate de încadrare în grad de handicap cu încălcarea criteriilor prevăzute la art. 85 alin. (5).....	902
§17. Contravențiile reglementate de Legea nr. 467/2006 privind stabilirea cadrului general de informare și consultare a angajaților.....	902
97. Nerespectarea de către angajator a obligației de a transmite reprezentanților angajaților informațiile prevăzute la art. 5 alin. (1)	902
98. Nerespectarea obligației angajatorului de a iniția consultări potrivit art. 5 alin. (3).....	902
99. Transmiterea cu rea-credință de informații incorecte sau incomplete, în condițiile art. 5 alin. (2), de natură a nu permite reprezentanților angajaților formularea unui punct de vedere adecvat pentru pregătirea unor consultări ulterioare.....	903

§18. Contravențiile reglementate de Legea nr. 263/2010 privind sistemul unitar de pensii	903
100. Categoriile de contravenții	903
101. Contravenția privind declarația nominală de asigurare	903
102. Contravenții privind contribuția de asigurări sociale	903
103. Nerespectarea metodologiei și a criteriilor de încadrare în condiții deosebite de muncă	904
104. Contravențiile privind ajutorul de deces	904
§19. Contravențiile reglementate de Legea dialogului social nr. 62/2010	904
105. Încălcarea prevederilor art. 7 alin. (2)	904
106. Refuzul angajatorului de a începe negocierea contractului colectiv de muncă	904
107. Nedepunerea spre publicare a contractului colectiv de muncă la nivel de grup de unități sau sector de activitate	904
108. Nerespectarea obligației prevăzută la art. 162 alin. (1)	905
109. Nerespectarea prevederii prevăzută la art. 194 alin. (1)	905
110. Împiedicarea în orice mod a accesului inspectorului de muncă pentru constatarea eventualelor contravenții conform art. 195	905
§20. Contravențiile reglementate de Codul aerian	905
111. Contravențiile prevăzute de art. 93	905
§21. Contravențiile reglementate de Ordonanța Guvernului nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare	906
112. Contravenția reglementată de art. 5	906
113. Contravenția reglementată de art. 6	906
114. Contravențiile reglementate de art. 7	906
115. Contravenția reglementată de art. 8	907
116. Sancțiunea aplicabilă	907
117. Contravenția reglementată de art. 26 alin. (4)	907
§22. Contravențiile reglementate de Ordonanța Guvernului nr. 37/2007 privind stabilirea cadrului de aplicare a regulilor privind perioadele de conducere, pauzele și perioadele de odihnă ale conducătorilor auto și utilizarea aparatelor de înregistrare a activității acestora	907
118. Preliminarii	907
119. Contravențiile prevăzute la art. 8 alin. (1)	908
120. Contravențiile prevăzute la art. 8 alin. (2)	909
121. Contravențiile prevăzute la art. 8 alin. (3)	910
122. Sancțiuni	911
§23. Contravențiile reglementate de Ordonanța Guvernului nr. 9/2010 privind măsuri pentru diminuarea consecințelor restructurării și reorganizării unor societăți naționale, companii naționale și societăți comerciale cu capital majoritar de stat din domeniul feroviar	912
123. Nerespectarea obligațiilor prevăzute de art. 22 alin. (1) și 2 [art. 23 alin. (1) lit. a)]	912
124. Necomunicarea datelor și informațiilor prevăzute de art. 22 alin. (3) [art. 23 alin. (1) lit. b)]	912
§24. Contravențiile reglementate de Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 96/2003 privind protecția maternității la locurile de muncă	912
125. Încălcarea dispozițiilor art. 4 [art. 27 alin. (1) lit. a)]	912
126. Încălcarea dispozițiilor art. 5 și 6 [art. 27 alin. (1) lit. a)]	912
127. Încălcarea dispozițiilor art. 7 și 8 alin. (1)	913
128. Încălcarea dispozițiilor art. 9 și art. 10	913
129. Încălcarea dispozițiilor art. 12 alin. (1)-(3)	913
130. Încălcarea dispozițiilor art. 13	913

131. Încălcarea dispozițiilor art. 14	914
132. Încălcarea dispozițiilor art. 15	914
133. Încălcarea dispozițiilor art. 17	914
134. Încălcarea dispozițiilor art. 18	914
135. Încălcarea dispozițiilor art. 19	914
136. Încălcarea dispozițiilor art. 20 alin. (2) și (4)	915
137. Încălcarea dispozițiilor art. 21 alin. (1) și (2)	915
§25. Contravențiile reglementate de art. 47 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 158/2005 privind concediile și indemnizațiile de asigurări sociale de sănătate	915
138. Încălcarea obligațiilor prevăzute la art. 6 alin. (3) și (4)	915
139. Încălcarea obligațiilor	916
140. Sancțiuni	916
§26. Contravențiile reglementate de Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 116/2006 privind protecția socială acordată persoanelor disponibilizate prin concedieri colective efectuate ca urmare a restructurării și reorganizării unor societăți naționale, regii autonome, companii naționale și societăți comerciale cu capital majoritar de stat, precum și a societăților comerciale și regiilor autonome subordonate autorităților administrației publice locale	916
141. Necomunicarea datelor și informațiilor prevăzute la art. 23 alin. (2)	916
142. Nerespectarea obligației prevăzute la art. 23 alin. (1) și alin. (11)	916
§27. Contravențiile reglementate de Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 56/2007 privind încadrarea în muncă și detașarea străinilor pe teritoriul României	917
143. Primirea la muncă a unui străin fără autorizație de muncă sau permis de ședere în scop de muncă [art. 26 lit. a)]	917
144. Menținerea unui străin în muncă după expirarea autorizației de muncă sau a permisului de ședere în scop de muncă	917
145. Netransmiterea către inspectoratul teritorial de muncă a comunicării prevăzute la art. 18 alin. (1) sau a modificării elementelor prevăzute în această comunicare	917
146. Neîndeplinirea obligațiilor prevăzute la art. 22 alin. (1) ori art. 24 alin. (1) sau (2)	917
§28. Contravențiile reglementate de Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 111/2010 privind concediul și indemnizația lunară pentru creșterea copiilor	918
147. Caracterizare generală	918
148. Contravenția prevăzută de art. 14 alin. (1)	918
149. Contravenția prevăzută de art. 19 alin. (2)	918
150. Contravenția prevăzută la art. 25	918
151. Aspecte procesuale	918
§29. Contravențiile reglementate de Hotărârea Guvernului nr. 1875/2005 privind protecția sănătății și securității lucrătorilor față de riscurile datorate expunerii la azbest	919
152. Încălcarea dispozițiilor art. 12	919
153. Încălcarea dispozițiilor art. 36 alin. (2), (3), (4), (5), (6) și (7)	919
§30. Contravențiile prevăzute de art. 701 alin. (1) din Hotărârea Guvernului nr. 300/2006 privind cerințele minime de securitate și sănătate pentru șantierele temporare sau mobile	919
154. Nerespectarea dispozițiilor art. 6	919
155. Neîndeplinirea obligației prevăzute la art. 7	919
156. Neîndeplinirea obligației prevăzute de art. 9 lit. d)	920

157. Neîndeplinirea obligației prevăzute de art. 10	920
158. Neîndeplinirea obligației prevăzute de art. 42	920
159. Neîndeplinirea obligației prevăzute de art. 47 și 48	920
§31. Contravențiile prevăzute de Hotărârea Guvernului nr. 104/2007 pentru reglementarea procedurii specifice privind detașarea salariaților în cadrul prestării de servicii transnaționale pe teritoriul României	920
160. Nerespectarea dispozițiilor art. 6 alin. (1) și (4)	920
161. Contravenția prevăzută la art. 8 lit. d)	921
162. Contravenția prevăzută la art. 8 lit. e)	921
163. Contravenția prevăzută la art. 8 lit. f)	921
164. Contravenția prevăzută la art. 8 lit. g)	921
§32. Contravențiile reglementate de Hotărârea Guvernului nr. 246/2007 privind metodologia de reînnoire a avizelor de încadrare a locurilor de muncă în condiții deosebite	921
165. Contravenția prevăzută la art. 14 alin. (1)	921
166. Contravenția prevăzută la art. 14 alin. (3)	922
§33. Contravențiile reglementate de Hotărârea Guvernului nr. 1204/2007 privind asigurarea forței de muncă necesare pe timpul stării de asediu, la mobilizare și pe timpul stării de război	922
167. Preliminarii	922
168. Contravențiile prevăzute la art. 21 alin. (1)	922
169. Aspecte procesuale	922
§34. Contravențiile reglementate de Hotărârea Guvernului nr. 38/2008 privind organizarea timpului de muncă al persoanelor care efectuează activități mobile de transport rutier	923
170. Nerespectarea prevederilor art. 4, 5, 6 și 7 privind organizarea timpului de muncă de către întreprinderile/operatorii de transport rutier	923
171. Nerespectarea prevederilor privind controlul timpului de muncă	923
172. Aspecte procesuale	924
§35. Contravențiile reglementate de Hotărârea Guvernului nr. 867/2009 privind interzicerea muncilor periculoase pentru copii	924
173. Semnificația unor termeni și noțiuni	924
174. Contravenția prevăzută la art. 8 alin. (3)	924
175. Contravenția prevăzută la art. 9	925
176. Aspecte procesuale	925
§36. Contravențiile reglementate de Hotărârea Guvernului nr. 500/2011 privind registrul general de evidență a salariaților	925
177. Categoriile de contravenții	925
178. Sancțiuni	926
179. Aspecte procesuale	926
§37. Contravenția reglementată de Hotărârea Guvernului nr. 1225/2011 pentru stabilirea salariului minim brut pe țară garantat în plată	927
180. Conținutul contravenției	927
181. Aspecte procesuale	927
§38. Contravențiile reglementate de Hotărârea Guvernului nr. 1256/2011 privind condițiile de funcționare, precum și procedura de autorizare a agentului de muncă temporară	927
182. Nerespectarea prevederilor art. 11 alin. (3), art. 12, art. 14, art. 15 alin. (1) și art. 19	927
183. Desfășurarea fără autorizație a activităților specifice agentului de muncă temporară	928
184. Aspectele procesuale	928

§39. Procedura constatării și sancționării contravențiilor	928
185. Persoanele competente să constate și să sancționeze contravențiile	928
186. Procesul-verbal de constatare a contravenției	928
187. Amenda – sancțiune principală	929
188. Alte sancțiuni principale	929
189. Sancțiuni complementare	930
190. Aplicarea sancțiunii	930
191. Prescripția aplicării sancțiunilor contravenționale	931
§40. Căile de atac	931
192. Plângerea	931
193. Recursul	933
§41. Unele reguli privind executarea sancțiunilor contravenționale	933
194. Prescripția executării sancțiunii	933
195. Executarea amenzii contravenționale	934
CAPITOLUL XXI. RĂSPUNDEREA PENALĂ	935
§1. Reglementarea și particularitățile răspunderii penale în dreptul muncii	935
1. Reglementarea răspunderii penale în dreptul muncii	935
2. Particularitățile răspunderii penale în dreptul muncii	935
§2. Infracțiunile reglementate de Codul muncii	937
3. Neexecutarea unei hotărâri judecătorești definitive privind plata salariilor în termen de 15 zile de la data cererii de executare adresate angajatorului de către partea interesată	937
4. Neexecutarea unei hotărâri judecătorești definitive, privind reintegrarea în muncă a unui salariat	938
5. Stabilirea în mod repetat de salarii sub nivelul minim brut pe țară	939
6. Refuzul de a permite accesul inspectorilor de muncă în oricare dintre spațiile unității sau de a pune la dispoziția acestora documentele solicitate	939
7. Primirea la muncă a mai mult de 5 persoane, indiferent de cetățenia acestora, fără încheierea contractului individual de muncă	939
8. Încadrarea în muncă a minorilor cu nerespectarea condițiilor legale de vârstă sau folosirea acestora pentru prestarea unor activități cu încălcarea prevederilor legale referitoare la regimul de muncă al minorilor	939
9. Primirea la muncă a unei persoane, aflată în situație de ședere ilegală în România, cunoscând că acesta este victimă a traficului de persoane	940
10. Pedepse complementare	940
§3. Infracțiunea reglementată de Legea nr. 76/2002 privind sistemul asigurărilor pentru șomaj și stimularea ocupării forței de muncă	941
11. Încălcarea de către angajator a obligațiilor prevăzute de lege, constând în sustragerea de la obligația privind plata contribuțiilor la bugetul asigurărilor pentru șomaj	941
§4. Infracțiuni reglementate de Legea nr. 241/2005 pentru prevenirea și combaterea evaziunii fiscale	942
12. Preliminarii	942
13. Conținutul legal al infracțiunii reglementat de art. 6 din Legea nr. 241/2005	943
14. Alte infracțiuni reglementate de Legea nr. 241/2005	943
§5. Infracțiunile reglementate de Legea nr. 319/2006 a securității și sănătății în muncă	944
15. Neluarea vreuneia dintre măsurile legale de securitate și sănătate în muncă de către persoana care avea îndatorirea de a lua aceste măsuri, dacă se creează un pericol grav și iminent de producere a unui accident de muncă sau de îmbolnăvire profesională	944

16. Nerespectarea de către orice persoană a obligațiilor și a măsurilor stabilite cu privire la securitatea și sănătatea în muncă, dacă prin aceasta se creează un pericol grav și iminent de producere a unui accident de muncă sau de îmbolnăvire profesională	945
§6. Infracțiunile reglementate de Legea dialogului social nr. 62/2011	945
17. Împiedicarea sau obligarea unui angajat sau un grup de angajați să participe la grevă sau să muncească în timpul grevei	945
18. Limitarea exercitării atribuțiilor funcției membrilor aleși în organele de conducere ale sindicatelor prin condiționări sau constrângeri	946
19. Declararea grevei de către organizatori, cu încălcarea condițiilor prevăzute de art. 191 alin. (1) sau la art. 202-205	946
§7. Infracțiunile reglementate de Ordonanța Guvernului nr. 29/1997 privind Codul aerian civil	947
20. Conținutul legal al infracțiunilor	947
21. Caracterizarea generală a infracțiunilor	949
§8. Infracțiunile de serviciu și alte infracțiuni ce pot fi săvârșite la locul de muncă	949
22. Enumerare	949
23. Delapidarea	950
24. Purtarea abuzivă	950
25. Abuzul în serviciu	950
26. Neglijența în serviciu	950
27. Folosirea abuzivă a funcției în scop sexual	950
28. Uzurparea funcției	950
29. Conflictul de interese	951
30. Violarea secretului corespondenței	951
31. Divulgarea informațiilor secrete de stat	951
32. Divulgarea informațiilor secrete de serviciu sau nepublice	951
33. Neglijența în păstrarea informațiilor	951
34. Obținerea ilegală de fonduri	951
35. Deturnarea de fonduri	952
36. Gestiunea frauduloasă	952
37. Deturnarea licitațiilor publice	952
38. Acceptarea operațiunilor financiare efectuate în mod fraudulos	952
39. Cercetarea abuzivă	952
40. Luarea de mită	952
41. Vătămarea corporală din culpă (art. 196) sau uciderea din culpă (art. 192)	953
§9. Răspunderea penală în dreptul comparat al muncii	953
42. Justificare	953
43. Răspunderea penală în Franța	953
44. Răspunderea penală în Spania	954
45. Răspunderea penală în Japonia	955
46. Răspunderea penală în Canada	956
47. Concluzii	957
CAPITOLUL XXII. JURISDICȚIA MUNCII	958
§1. Considerații generale	958
1. Noțiunea de jurisdicție a muncii	958
2. Reglementare	958
3. Conflictele individuale de muncă și litigiile de muncă	959
4. Părțile în conflictele de muncă	960
5. Coparticiparea procesuală (litisconsorțiul)	962

§2. Medierea	963
6. Reglementare	963
7. Recurgerea la mediere	964
8. Mediatorul	964
9. Organizarea și exercitarea activității mediatorilor	965
10. Obligațiile mediatorului	965
11. Procedura prealabilă medierii	965
12. Contractul de mediere	966
13. Desfășurarea medierii	966
14. Închiderea procedurii de mediere	967
15. Specificul medierii în cazul litigiilor civile (inclusiv de muncă) aflate pe rolul instanțelor de judecată	967
§3. Competența instanțelor judecătorești	968
16. Reglementare	968
17. Judecătoria	969
18. Tribunalul	969
19. Curtea de apel	971
20. Înalta Curte de Casație și Justiție	971
21. Competența teritorială	972
22. Sesizarea instanței de judecată	976
§4. Reguli speciale privind soluționarea conflictelor de muncă de către instanțele judecătorești	976
23. Completul pentru soluționarea conflictelor de muncă în prima instanță	976
24. Statutul asistenților judiciari	977
25. Termenele de sesizare a instanței	978
26. Procedura soluționării conflictelor de muncă	983
27. Hotărârile (sentințele)	986
28. Recursul	987
29. Consecințe ale admiterii recursului	990
30. Căi extraordinare de atac	991